

Debatt

Glöm inte bort elever med rörelsehinder och hjärnskada i den nya speciallärarutbildningen

När staten talar om speciallärare handlar det om etablerade inriktningar, men elever som lever med kombinationen rörelsehinder och hjärnskada saknar helt motsvarande specialistkompetens i skolan. Det skriver Johan Klinthammar, Eszter Horváth Tóthné, Cecilia Hansen, Lars Mullback och Jonas Sareld.

Likvärdighet betyder att alla elever ska ha tillgång till den specialistkompetens som krävs, skriver debattörerna. Foto: Viktoria Bank/TT

25 november 2025 kl. 04:00

Debattörer inom skola och funktionshindersfrågor

Se undertecknarna i rutan nedan

Detta är en opinionsartikel som speglar skribentens åsikter.

Samtliga debattörer

Johan Klinthammar

Ordförande RBU – Rörelsehindrade barn och ungdomar

Eszter Horváth Tóthné

Grundare Move & walk (pedagogisk träning för rörelsehindrade med hjärnskada)

Cecilia Hansen

Rektor Innovitaskolan Joriel

Lars Mullback

Egenerfaren med CP-skada och opinionsbildare

Jonas Sareld

Engagerad i funktionshinderfrågor och rådgivare

Regeringen utreder nu hur speciallärarutbildningen ska reformeras. Det är mycket positivt. Men en stor elevgrupp riskerar återigen att stå helt utan: elever med rörelsehinder och hjärnskada, till exempel vid en CP-skada. I dag finns ingen speciallärarinriktning för dem. Det är ett kritiskt glapp som måste täppas till.

Rätt utbildning saknas

När staten talar om speciallärare handlar det om etablerade inriktningar: för döva, synskadade och elever med intellektuell funktionsnedsättning. Dessa professioner har byggts under lång tid. Men elever som lever med kombinationen rörelsehinder och hjärnskada saknar helt motsvarande specialistkompetens i skolan.

“

Det handlar inte om att kunskapen brister – den saknas.

Det handlar inte om att kunskapen brister – den saknas. Internationellt finns forskning om hur motorik, perception och kognition hänger ihop, men den finns inte i svensk speciallärarutbildning. Därför saknas en profession som förstår både rörelsehinder orsakade av hjärnskador och hur undervisning behöver utformas för att eleven ska utvecklas.

Kombinationen rörelsehinder och hjärnskada väcker pedagogiska behov som ingen befintlig inriktning täcker.

- Rörelsehindret påverkar tillgången till lärmiljön, vad man orkar och hur man kan delta.
- Hjärnskadan påverkar kognition, arbetsminne, initiativ och exekutiva funktioner.

- Grundläggande motoriska erfarenheter som andra barn får naturligt, som att krypa, utforska, förstå rumsförändring, kan utebli och behöver läras in pedagogiskt.
- Eleven behöver alternativa sätt att utföra uppgifter, strukturera och planera. Men också mötas av förväntan och tro på utvecklingsbarhet.
- Självständighet byggs genom metodisk undervisning, inte enbart hjälpmedel eller assistans.

Assistenter och föräldrar kan inte fylla luckan

Detta kräver en utbildad speciallärare. Inte att assistenter, lärare eller föräldrar försöker fylla luckan. Utan speciallärare med rätt utbildning hamnar ansvaret på elevassistenter utan pedagogiskt uppdrag, lärare utan verktyg och vårdnadshavare som tvingas koordinera.

Stödet blir splittrat och beroende av enskilda personers engagemang. Ingen skulle kalla det rörelseträning att köra en elev i rullstol runt skolgården. Ändå är det ofta den nivå av stöd som erbjuds.

För att reformen ska bli relevant måste regeringen tydligt inkludera en speciallärarinriktning för elever med rörelsehinder och hjärnskada i utredningen. Likvärdighet betyder att alla elever ska ha tillgång till den specialistkompetens som krävs för att lära, utvecklas och bli så självständiga som möjligt.

Det är dags att erkänna det som länge bara har varit tyst kunskap. Elever med rörelsehinder och hjärnskada behöver – och har rätt till – en egen speciallärare.

Annons

SENASTE ARTIKLAR

Nya V-toppen: Kommunerna hålls gisslan i dagens skolsystem

Vänsterpartiets nya utbildningspolitiska talesperson Isabell Mixer vill sätta stopp för marknadsskolan och ta tillbaka det statliga ansvaret för skolan. ”Väldigt mycket styrs av staten. Samtidigt är det kommunerna som ska vara finansiärer för skolan. Det är lite av en gisslansituation”, säger hon till Altinget.

Rebecka Prahl

Namn Nyheter

Skoldebattör vann auktion – ska hänga med Mohamsson

Axel Hyttnäs Telin

Debatt

Nya förslag kan slå ut de idéburna skolorna

Aira Byciute Nygård och Petter Skogar

Namn Nyheter

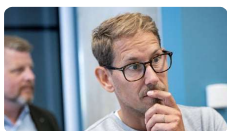
Vänsteravhopparna startar nytt parti

Namn Nyheter

Efter korruptionsmisstankarna: EU:s tidigare utrikeschef avgår från rektorsposten

Line Foldager Villemann

”En seriös regering kommer införa sektorsbidrag i skolan”

KD vill införa ordningsskolor: ”Fullt möjligt” nästa mandatperiod

Rebecka Prahl

MP: Partierna kan inte ignorera väljarna hur länge som helst

Rebecka Prahl

Josefin Malmqvist: ”Vi gör upp med många års försummelser”

Rebecka Prahl

Anders Ygeman vill bli utbildningsminister

Rebecka Prahl

Debatt

Skolpengsutredningen misslyckades – och behöver göras om

Sacos nya ordförande: Vi vill inte ha någon anmälningsplikt

Linda Berglund

Visa mer